

Postępowanie w przypadku wystąpienia katastrofy budowlanej

W pierwszej kolejności należy sobie odpowiedzieć, kiedy mamy do czynienia z katastrofą budowlaną, ponieważ nie każde zajście w obrębie obiektu budowlanego związane z naruszeniem jego konstrukcji można poczytywać jako katastrofę budowlaną. Zgodnie z definicją ustawową katastrofą budowlaną jest niezamierzone, gwałtowne zniszczenie obiektu budowlanego lub jego części.

Nie jest katastrofą budowlaną uszkodzenie elementu wbudowanego w obiekt budowlany, nadającego się do naprawy lub wymiany; uszkodzenie lub zniszczenie urządzeń budowlanych związanych z budynkami lub awaria instalacji. Należy mieć na uwadze, że katastrofie budowlanej może ulec nie tylko obiekt budowlany lub jego część, lecz także konstrukcyjne elementy rusztowań, elementy urządzeń formujących, ścianek szczelnych i obudowy wykopów. Zniszczenia muszą wystąpić gwałtownie, nagle i nieoczekiwanie. Tym samym za katastrofę budowlaną nie może być uznane stopniowe niszczenie obiektu budowlanego lub jego części. W przypadku wystąpienia katastrofy budowlanej wszczyną się postępowanie wyjaśniające, które ma na celu ustalenie jej przyczyn oraz podmiotów odpowiedzialnych za jej spowodowanie. Wskazanie osób odpowiedzialnych za katastrofę może mieć istotne znaczenie z uwagi na możliwość odpowiedzialności karnej sprawcy lub sprawców na podstawie art. 163 Kodeksu Karnego. Postępowanie wyjaśniające prowadzi właściwy organ nadzoru budowlanego, którym zasadniczo jest właściwy miejscowo powiatowy inspektor nadzoru budowlanego.

W razie katastrofy budowlanej w budowanym, rozbieranym lub użytkowanym obiekcie budowlanym ustawodawca nakłada na kierownika budowy (robót), właściciela, zarządcę lub użytkownika obowiązek zorganizowania doraźnej pomocy poszkodowanym oraz obowiązek przeciwdziałania rozszerzania się skutków katastrofy. Ponadto

powyższe podmioty mają obowiązek zabezpieczenia miejsca katastrofy przed zmianami uniemożliwiającymi prowadzenie postępowania wyjaśniającego oraz muszą zgłosić fakt katastrofy właściwemu organowi nadzoru budowlanego, powiadomić prokuraturę i Policję, inwestora, inspektora nadzoru inwestorskiego i projektanta obiektu budowlanego, jeżeli katastrofa nastąpiła w trakcie budowy oraz inne organy lub jednostki organizacyjne zainteresowane przyczynami lub skutkami katastrofy z mocy szczególnych przepisów (np. Państwową Straż Pożarną). W przypadku niedopełnienia powyższych obowiązków kierownikowi budowy, właścicielowi, zarządcy lub użytkownikowi grozi kara aresztu, ograniczenia wolności albo kara grzywny.

Organ prowadzący postępowanie wyjaśniające, po otrzymaniu zawiadomienia o katastrofie budowlanej, obowiązany jest niezwłocznie powołać komisję w celu ustalenia przyczyn i okoliczności katastrofy oraz zakresu czynności niezbędnych do likwidacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi lub mienia oraz niezwłocznie zawiadomić o katastrofie budowlanej właściwy organ nadzoru budowlanego wyższego stopnia oraz Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego. W skład powołanej komisji wyjaśniającej okoliczności katastrofy budowlanej wchodzi: przedstawiciel właściwego organu (jako przewodniczący), przedstawiciele innych zainteresowanych lub właściwych rzeczowo organów administracji rządowej, przedstawiciele samorządu terytorialnego, a także, w miarę potrzeby, re-

czonawca budowlany lub inne osoby posiadające wymagane kwalifikacje zawodowe. Do komisji mogą być także wezwani inwestor, właściciel lub zarządcą oraz użytkownik obiektu budowlanego, projektant, przedstawiciel wykonawcy i producenta wyrobów budowlanych, a także osoby odpowiedzialne za nadzór nad wykonywanymi robotami budowlanymi. Po zakończeniu prac komisji właściwy organ niezwłocznie wydaje decyzję określającą zakres i termin wykonania niezbędnych robót w celu uporządkowania terenu katastrofy i zabezpieczenia obiektu budowlanego do czasu wykonania robót doprowadzających obiekt do stanu właściwego. Jednakże jeszcze przed zakończeniem prac komisji, organ prowadzący postępowanie wyjaśniające może nakazać w drodze decyzji właścicielowi lub zarządcy zabezpieczenie miejsca katastrofy oraz obiektu budowlanego, uporządkowanie terenu lub wykonanie innych niezbędnych czynności i robót budowlanych. Decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu i może być ogłoszona ustnie. W razie niewykonania lub nadmiernej zwłoki w wykonaniu decyzji przez właściciela lub zarządcę obiektu budowlanego, organ zapewni jej wykonanie na koszt i ryzyko zobowiązanego. Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego w sprawie ustalenia przyczyn katastrofy budowlanej, które kończy się z chwilą wydania decyzji dotyczącej wykonania niezbędnych robót w celu uporządkowania terenu katastrofy i zabezpieczenia obiektu budowlanego inwestor, właściciel lub zarządcą obiektu budowlanego zobowiązany jest podjąć niezwłocznie działania niezbędne do całkowitego usunięcia skutków katastrofy budowlanej. Również i w tej sytuacji powyższym podmiotom za niedopełnienia wskazanych obowiązków grozi kara aresztu, ograniczenia wolności albo kara grzywny.

Podsumowując, w przypadku wystąpienia katastrofy budowlanej należy ściśle trzymać się określonej przez ustawodawcę procedury, która przewiduje ograniczenie skutków katastrofy oraz powiadomienie odpowiednich organów, odpowiedzialnych za ustalenie jej przyczyn.

Błażej Borowiec

Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych Miller, Canfield, W. Babicki, A. Chelchowski i Wspólnicy Sp.k.